

Značaj reosiguranja u osiguranju transporta novca

Međugorje, 9. april/travanj 2010.

Novac u transportu

- Prema podacima CBBiH iznos valute u opticaju je KM 2.275.490.000 (na 31.01.2010.)
- Uz to, u opticaju su i druge valute
- Razumljivo da se stoga na nekim mjestima javlja potreba da se višak gotovine prenese na drugo mjesto, a na drugim mjestima potreba da se donose.
- Posebno značajni periodi, npr. isplata mirovina

Rute i načini prijevoza

- Unutar entiteta – FBiH i RS (+ Distrikt Brčko)
- Unutar BiH
- Iz BiH i u BiH
- Kopnom
- Zrakom

Učestalost prijevoza

- Banka srednje veličine u BiH prevozi godišnje oko 500 – 700 miliona KM
- Radi se o znatno više od 1000 transporta godišnje
- Sve banke zajedno – gužva na cesti, svaki dan!

Osiguranje je...

- Transfer rizika sa osiguranika na društvo za osiguranje
- Za njega društvo za osiguranje naplaćuje cijenu – premiju osiguranja
- U slučaju ostvarenja štetnog događaja, društvo za osiguranje isplaćuje naknadu za štetu

Razlika lokacije i transporta

LOKACIJA

- Stacionarno
- Lakša kontrola i obezbjeđenje
- Poznate lokacije
- 1 lokacija, 1 ili više šaltera, kasa, sefova ili trezora
- Isti nivo sigurnosti i izloženosti
- Novac se stavlja ili vadi u istom sigurnom okruženju

TRANSPORT

- Pokretno
- Teža kontrola i obezbjeđenje
- Rute koje se mijenjaju
- Broj zaustavljanja koji može biti manji ili veći
- Različit nivo sigurnosti i izloženosti tokom puta
- Novac se iznosi ili unosi uz promjene u okruženju i sigurnosti

Društvo za osiguranje

- Preuzima cijeli rizik – za cijeli iznos, ali često ga ne može samostalno nositi u potpunosti
- Dobra praksa, sigurnost poslovanja i zakon tjeraju društvo za osiguranje da se reosigura
- Modaliteti reosiguranja su različiti

Društvo za reosiguranje

- Preuzima višak rizika od društva za osiguranje
- I samo se dalje reosigurava za onaj dio rizika koji ne može samostalno nositi ili za koji nema izravnjanja

Kada se osiguranje reosigurava?

- Ako su iznosi novca u transportu preko njihovog samopridržaja
- Ako su štete učestale
- Ako žele smanjiti rizik od gubitka iako su iznosi unutar samopridržaja
- Odluka o tome je stvar poslovne politike osiguranja

Kako se osiguranje reosigurava?

- Za cijeli transportni portfelj
- Za transporte novca pojedine banke
- Za pojedine transporte novca

Kako se osiguranje reosigurava?

- Za cijeli transportni portfelj: proporcionalno (kvotno) ili neproporcionalno (XL)
- Portfelj treba biti uravnotežen a ne zavisian o osiguranju novca u transportu
- Prednost je ta što društvo za osiguranje određuje premijsku stopu.
- Obimom posla limitiran je iznos do kojeg se može dobiti pokriće.

Kako se osiguranje reosigurava?

Portfelj, proporcionalno:

- Ukupna premija transporta u BiH u 2008. je iznosila KM 4.000.000
- Dio premije transporta novca dolazi od zastarjele i u svijetu neprihvaćene tzv. Tarife IV, ali se ne vodi pod transportnom premijom
- Primjenom omjera koji zagovara teorija, limit kvote za tu premiju bi trebao biti u omjeru 1:1.

Kako se osiguranje reosigurava?

Portfelj, neproporcionalno:

- XL (pokriće viška štete) pruža pokriće preko određenog iznosa, daje viši limit, ali je ograničen u pogledu broja događaja.

Jedna banka ili jedan transport

- Tzv. fakultativno pokriće
- Može biti proporcionalno ili neproporcionalno
- Premijska stopa se dobija od vodećeg reosiguratelja
- Uvjeti pokrića se dobijaju od vodećeg reosiguratelja
- Traži se pregled rizika, prvenstveno agencije za zaštitu koja vrši transport

Jedna banka

- BBB – Bankers Blanket Bond pokriće, koje uz razne druge rizike specifične za bankarsko poslovanje može pokrivati i transport.
- Veća cijena, uvijek uključuje obaveznu franšizu (nošenje dijela rizika od strane osiguranika).

Osiguranje zaštitarske agencije

- Moguće kao transportno osiguranje.
- Međunarodno tržište nije iskazalo interes za osiguranje od odgovornosti za novac koji prevoze, dragocjenosti, kao i objekte i osobe.
- Osiguranje, ukoliko želi, to može uzeti u osiguranje, do svog samopridržaja (vrlo niski iznosi)
- U Sloveniji se, npr., nudi pokriće od EUR 35.000

Limiti

- Mogu biti značajniji kod fakultativnog pokrića, ali nakon iskustva sa štetama u BiH, postoji zadržka u davanju visokih limita
- Cijena varira od ukupnog stanja na svjetskom i domaćem tržištu do iskustva sa štetama pojedine banke.

Značaj reosiguranja u osiguranju transporta novca?

- U slučaju dvije od nekoliko najvećih pljački novca u transportu u BiH, reosiguranje je nosilo 70% štete u jednoj, a 85% u drugoj.
- Najveća pljačka novca u transportu u BiH – novac nije ni bio osiguran.

Mjere zaštite

- U pravilu, mjere zaštite se prijavljuju, a reosiguranje ih prihvata ili odbija
- Nakon niza oružanih prepada minimalne mjere za naše područje su tražene od vodećeg reosiguratelja
- Donošenje Uredbe značajan pomak, no ponovo postoji pritisak na osiguranja hoće li prihvatiti mjere zaštite ispod onih u Uredbi

Mjere zaštite

- Za fakultativna pokrića je veliki problem prelazak nadzora nad novcem sa jedne agencije na drugu agenciju odnosno na ustanovu – ako se ne radi o banci čiji se novac pokriva, pokriće u tom trenutku prestaje.

Mjere zaštite

- Period tranzicije može postojati, ali mjere iz Pravilnika se moraju ispoštovati prije ili kasnije
- Neke stavke iz Uredbe bi trebale biti definirane – šta se zaista misli pod pojedinim mjerama zaštite (npr. šta je to spremnik za prijenos gotovog novca i dragocjenosti)

Mjere zaštite



Jedan od pljačkaša nadzire radnike i osoblje

Potrebni podaci

- Rizik se mora procijeniti da bi bila određena odgovarajuća cijena ili uopće da bi bio prihvaćen
- Najviši iznos u transportu, prosječan iznos, ukupan godišnji iznos transportiranog novca, rute, broj zaustavljanja

Potrebni podaci

- Popunjavanje upitnika kod fakultativnih pokrića
- To je dokument koji je sastavni dio ugovorne dokumentacije i treba biti datiran i potpisan

Ako nema potrebnih podataka

- Opasnost od ozbiljnih nesporazuma ili nepostojanja pokrića:
- ZOO: Član 908 – Namjerni propust da se da dužno obavještenje – poništenje ugovora
- Član 909: Nenamjerni propust – raskid ugovora ili povećanje premije

Statistika krađa novca u transportu

- 1999
 - 2000
 - 2001
 - 2002
 - 2003
 - 2004
 - 2005
 - 2006
 - 2007
- 2, od ukupno 2 događaja
 - 0, od ukupno 2 događaja
 - 1, od ukupno 3 događaja
 - 1, od ukupno 19
 - 3, od ukupno 30
 - 7, od ukupno 60
 - 4, od ukupno 32
 - 4, od ukupno 32
 - 2, od ukupno 35

Statistika krađa novca u transportu

- 2008
- 2009
- 2010
- 3, od ukupno 46
- 5, od ukupno 52
- 1, od ukupno 8
- Ali po iznosu, ove krađe su znatno veće od krađa na lokaciji, i predstavljaju veću prijetnju javnosti



Pronađen novac ili počinitelji?

- Rijetkost a ne pravilo. Pronađene samo ispale novčanice i ako se radi o amaterima kojima se pri bijegu automobil nije mogao upaliti.

Pronađen novac ili počinitelji?

Drumska razbojništva i pljačke banaka **Milioni maraka nestali bez traga**

Dvije od 11 pljački tokom prošle godine desile se prilikom transporta novca

Na području Federacije BiH u protekloj godini je opljačkano 11 banaka, iz kojih je ukradena 651.000 maraka i više od 2,2 miliona eura. Od tog broja dvije pljačke su se desile prilikom transporta novca, kaže za naš list Robert Cvrtač, portparol Federalnog MUP-a.

U prvoj pljački presretnuto je vozilo Zepter banke i tom prilikom ukradeno više od 100.000 maraka. Nedugo zatim desila se jedna od do tada najvećih pljački. Drumski razbojnici u sarajevskoj Aleji Bosne srebrene su presreli vozilo Privredne banke Sarajevo i oveli oko dva miliona eura.

Uz činjenicu da su te pljačke bile dobro osmišljene, krivica bi se donekle mogla pripisati i bankama zbog neadekvatnog osiguranja transporta novca, koje vrše zaštitarske agencije. Agencije, međutim, navode činjenicu da ova oblast nije dovo-



Cvrtač: Neadekvatno osiguranje ljno zakonski uređena.

- Do sada nismo imali loših iskustava. Poštivanje procedure zaštite informacija i uvezanost s policijom jeste formula uspjeha. Ipak, jednim dijelom ograničava nas zakonska regulativa - naglasio je izvršni direktor Agencije za zaštitu "Gama sigurnost" Alija Jašarević. *E. B.*

Hvala na pažnji